

== Volja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčije celestno . 29.—
za ostale inozemstvo . 33.—

== V upravnih: ==

Za celo leto naprej . K 23-40
za pol leta 11-30
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v, na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENECC

== Inserati: ==

Enostolpna petstvesta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat . . . 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

== Izhaja: ==

vsak dan, izvenredni nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6. —
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega strani.

Paradiško nadzorstvo.

(Komentar k včeraj v »Slovenskem Narodu« objavljenemu »Zapisniku« župana Hribarja.)

Paradiški slučaj v znani počitniški koloniji v Sangradu je v vseh krogih brez razlike političnega mišljenja vzbudil veliko zanimanje in ogorčenje, ki se ne obrača toliko proti osebi nesrečnega, pa precej ostro kazni obsojenega učitelja, kakor proti izbornemu pedagoškemu sistemu, ki je vladal v tem lepem Paradižu ali Zatišju, kakor ga ljubljanski magistrat uradno imenuje. Da se javnost za »Zatišje« tako zelo interesuje, tega je slavni ljubljanski magistrat sam kriv, saj je on bil tisti, ki je to malo počitniško kolonijo otvoril z vso tisto reklamo, ki je njemu lastna. »Zatišje« so veliki socialni pedagogi na ljubljanskem rotovžu slavili kot največjo pridobitev na šolsko-higijeničnem polju in ljudstvo je to napravo z ozirom na njeno veliko blagodejnost za človeštvo na ime »Paradiža« krstilo. Kaj čuda, da zdaj vzbuja toliko šuma in da se ljudje začudeno povprašujejo, kako je mogla iz Paradiža postati Sodoma in kako so posledice odpočitka v tej koloniji za marsikaterega otroka postale vse kaj drugačne kakor higijenične? . . .

Prizadeti krogi so o paradiškem slučaju trdovratno molčali in imeli očividen namen ga zamočlati. Da tega niso storili iz obzirnosti do prizadetih otrok in staršev, je kakor beli dan jasno, saj liberalno časopisje ni nikoli prizanašalo ne krivcu ne žrtvam, ako krivec ni bil svobodomiselnega mišljenja. Vzrok je bil drugi. Dle dolgo se je v javnosti govorilo, da v »Paradižu« ni vse v redu. Tako se je govorilo v Cerkljah, na Velesovem, v Senčurju in v Ljubljani . . . Če ne bi bil prišel vmes paragraf, bi se bilo najbrž še dalje tako govorilo. Torej je morala tihati krivda v sistemu, v načinu, kako so paradiški pedagogi reševali težavne probleme počitniške vzgoje ljudskošolske mladine.

In res!

Dne 11. aprila je objavil župan Ivan Hribar v »Slovenskem Narodu« zapisnik, ki je bil sestavljen v magistratni pisarni v navzočnosti župana, svetnika Laha in nadučitelja Josipa Korošca, ki je v letu 1909 vodil »Zatišje«. 8. aprila pa nam je poslal župan Hribar nepravilen popravek in oba ta dva dokumenta skupaj nam nudita jasno sliko, kako izborni, skrbno in naravnost originalno je bilo urejeno vodstvo in nadzorstvo v »Paradižu«!

Popravka ljubljanskega magistrata na naš članek »Sodoma v Paradižu« ne priobčimo, ker ni stvaren, da se pa vidi, kako popravlja ljubljanski magistrat, priobčimo bistveno vsebino popravka, ker je preznačilna za način popravljanja.

G. župan Hribar kar pravi:

»Ni res, da bi bila mestna občina ljubljanska takozvani »Sangrad« pri Cerkljah prekrstila v »Paradiž«, res pa je, da je to posestvo, ko je prišlo v last mestne občine ljubljanske, dobilo ime »Zatišje«. Ni res, da je »organizacija in vodstvo te šolske kolonije pridržalo si izključno ljubljansko županstvo, ki je uredilo vse po svoje«, res pa je, da je voditelj kolonije v Zatišju šolski vodja Josip Korošec sestavil službeni in domači red za počitniško naselbino Zatišje. Res je dalje, da so mu pri tej stvari služili za podlago podobni redi: Kmetijske šole na Grmu, pletarske šole v Radovljici, samostana v Škofji Loki ter gluhonemnih v Ljubljani. Res je končno, da se je ta službeni red uveljavil potem, ko ga je pregledalo ter v skupni konferenci popravilo in dopolnilo vse nadzorovalno osebje lanske počitniške naselbine. Ni res, da je bilo

»več prizadetih ljubljanskih rodbin, med njimi tudi nekaj takozvanih »boljših« zapeljanih, da so dali deklice na letovišče v »Paradiž«, res pa je, da je glede oddaje deklic na počitnice v Zatišje bila merodajna le prosta volja roditeljev, odnosno skrbnikov. Ni res, da se »mlademu moškemu učitelju bilo poverjeno nadzorstvo deklic ponoči v spalnici, res pa je, da se nobenemu moškemu učitelju tako nadzorstvo ni poverilo. Ni res, da so istodobno imele tudi učiteljice nadzorstvo v »Paradižu«, a te, da so nadzorovale ponoči v spalnici deklice«, res pa je, da učiteljice dekčkov ponoči niso nadzorovale. Ni res, da se je radi teh dogodiljaev sodnijska razprava vršila tajno, res pa je, da se vse podobne razprave vrše tajno in da se je v tem slučaju že z ozirom na prizadete deklice, ki so tudi nadalje pridne učenke, in na njih svojce, vršila tajno.«

Torej župan trdi, dā obsojeni učitelj ni nadziral, dejstvo pa je bilo, da je nadziral, kajti za svoje »nadzorstvo« menda ni dobil po nedolžnem — pet mesecev ječe. Župan pravi, da ni res, da se je obravnavala vršila tajno, v isti sapi pa pravi, da se vse take obravnave vrše tajno. S takim popravljanjem se je res težko prepirati! Resnica je, da se je veliko več zgodilo kot smo mi poročali in da je to res, bomo govorili potem, ko bo prišel do besede deželni šolski svet!

V svojem zgoraj omenjenem popravku izjavlja župan Hribar dalje, da ljubljansko županstvo ni šolske kolonije v Zatišju ne organiziralo, ne vodilo, ampak da je službeni in domači red v Zatišju sestavil nadučitelj Josip Korošec in ga predložil skupni konferenci vseh paradiških učiteljev in učiteljev, nakar ga je ta odobrila in se je potem tako uveljavil. Župan torej izrečno pravi, da ne on ne magistrat nista imela v rokah ne vodstva ne nadzorstva v Paradižu, marveč, da je uredil vse po svoje nadučitelj Korošec in pa ostalo učiteljsko osebje. Torej bi bil za vse, kar se je zgodilo, po mnenju župana Hribarja, odgovoren gospod Josip Korošec, vodja paradiške kolonije!

Sicer bi se morali zdaj ustaviti pri zanimivem dejstvu, da se ljubljanski magistrat za službeni in domači red v Paradižu ni niti najmanj briga, ampak vse prepustil vodji, toda pojmo dalje in si oglejmo, kako modro je gospod Josip Korošec v Paradižu vse uredil in vodil. To nam pripoveduje sam v »Zapisniku«, ki ga je poslal župan »Slovenskem Narodu«, da ga objavi.

Gospod vodja Josip Korošec najprej izjavlja, da o dejanjih učitelja C. kot nadzorovatelja v Zatišju absolutno nič ni vedel, dokler slednji ni bil obsojen. Dobesedno namreč pravi: »Meni o dejanjih, ki jih je učitelj C. kot nadzorovatelj v »Zatišju« neki zagrešil, in radi katerih je bil, kot sem sedaj izvedel, obsojen, ni bilo prav nič znanega. Tudi nisem imel najmanjšega povoda sumiti, da se v »Zatišju« godi kaj nenavnega.« — Jasno je s tem rečeno, da je gospod vodja Josip Korošec za paradiški slučaj izvedel šele, ko je bil učitelj C. že obsojen! Zdaj pa treba pomisliti, da se, preden je kdo obsojen, vrši precej dolga preiskava, in da kaj takega ni moglo izlepa ostati prikrito voditelju šolske kolonije v Zatišju in predstojniku obsojenega učitelja. Gospod Korošec pa pravi, da je o dejanjih in o obsodbi gospoda C. izvedel šele sedaj, torej 6. aprila t. l., ko je bil ta zapisnik sestavljen! Kdor more to verjeti, svobodno mu!, ampak mi se ne moremo iznebiti silno čudnega vtisa, ki ga napravlja na nas vodja, ki je o obsodbi podrejenega mu učitelja šele zdaj izvedel, dasi se je šlo za stvar, ki tako občutno zadeva zavod, katerega je on vodil!

Zdaj pa nadzorstvo! Župan Hribar pravi v svojem popravljenem popravku

sam, da je za to nadzorstvo odgovoren samo gospod Korošec. Slednji pa pravi tako-le: »Nadzorovanje imel sem urejeno v smislu §§ 2. in 5. službenega in domačega reda. Ker je bilo pa v »Zatišju« lani cele počitnice, torej pri dečkih in deklicah, moško in žensko nadzorstvo in ker se je to nadzorstvo menjavalo, bilo je neizogibno, da so nadzorovali dekče nadzorovatelji in nadzorovateljice, in ravnotako deklice tudi nadzorovatelji in nadzorovateljice — vse to pa le ob dnevnem času, pri vsakdanjem bavlju.« — S tem priznava gospod vodja Korošec, da so dekče in deklice nadzirali tako učitelji kakor učiteljice, da torej ni bilo nobenega razločka v tem oziru: fante so nadzirale tudi učiteljice, dekleta pa tudi učitelji. Če je pedagoško, da so ves dan učitelji deklice nadzirali, je zelo veliko vprašanje. Tukaj se namreč ne gre za šolo, za določene ure, marveč za ves božji dan in za čas počitnic, ko je torej toliko priložnosti, da se tako mladi ljudje izpozabijo. Gospod Korošec sicer pripomnja, da so jih nadzirali le »pri vsakdanjem bavlju«; toda ali ni veliko »vsakdanjih bavl« v počitniški koloniji, ki v takih razmerah omogočujejo zlorabo moškega nadzorstva pri dekletih? In s čim utemeljuje gospod Korošec tako nadzorstvo? Pravi le to, da se je nadzorstvo moralo menjavati. Seveda se je moralo, ampak to ni bilo neizogibno potrebno, da so se tako menjavali, da so »nadzorovali dekče nadzorovatelji in nadzorovateljice« in narobe. To res ni bilo neizogibno.

Zdaj pa pride najimenitnejše, namreč nadzorstvo ponoči. »Spalnice je imela mladina zase, nadzorstvo pa zopet po spolu ločeno zase. Spalnice otrok so se nadzorovale le takoj ob uri počitka ali v prav izrednih okoliščinah — bolezen, nevihta itd. — v tem pogledu, če je vse v redu. Nikdar pa o takih prilikah ni nastopal nadzorovatelj ali nadzorovateljica, ki sta imela službo, sam, oziroma sama, marveč v mojem spremstvu. Radi tega so me celo mrzeli.« — Spalnice je imela mladina zase — to se pač samoposebi razume, saj še ni prodrlo svobodomiselnosti načelo o skupni vzgoji tudi glede spanja . . . »Nadzorstvo je bilo pa zopet po spolu ločeno.« — Kakšno pa je bilo to nadzorstvo ponoči? Tako, da so se otroci nadzirali le »v izrednih okoliščinah«! Izborni! Iz tega jasno sledi, da ni nobeden pri otrokih spal ali vsaj neposredno zraven njih pri odprtih vratih ali pa pri vratih z okencem ali podobno, kakor je to v vsakem internatu, naj bo v počitnicah ali ne! Otroci nadzorniki in nadzornice sploh niso nadlegovali, le, če se je vihar vzdignil ali pa če so katerega zobje boleli, so prišli pogledat, če ni veter šipe pobil, ali če ni kakšna v omedlevo padla, ker so jo zobje trgali . . . No, zdaj je pa čisto jasno, kako so se mogle v »Paradižu« take nerednosti goditi! Če so bile »izredne okoliščine«, je prišel pogledat nadzorniki ali nadzornice, celo v spremstvu gospoda Josipa Korošca, če so pa bile »okoliščine redne«, so pa otroci bili sami in so lahko počenjali, kar so hoteli! In koliko je gospod vodja svojem nadzorovalnemu osebju zaupal, se iz tega spozna, da ga je pri »izrednih okoliščinah« vedno spremljal. Če bi ga bil gospod vodja spremljal tudi v »rednih okoliščinah«, pa bi bilo še boljše in bi danes ne pisali o razmerah v Zatišju. Jako zanimivo je tudi, da gospod Korošec pravi, da so ga mrzeli, ker je nadzornike in nadzornice ponoči spremljal.

Zdaj pa pride najlepše — kopelj. Gospod vodja izjavlja: »Kopelj — edina dnevna možna prilika za kako takšno dejanje — nje nadzorstvo sta bili pa tako urejeni, da je bila mladina, ki se je kopala, skupno od vseh službujočih nadzorovana. Dekči ko deklice so imeli brez izjeme vedno predpisano kopalno obleko na sebi. Skrbno nadzorstvo bi bilo tudi vsako-nezgoda lahko takoj

preprečilo. Tu ni bilo nobenega povoda sploh kaj vmes posezati.« — Res krasno; človek ne verjame, ali je res, kar bere, ali ni, ali je gospod Korošec res tako naiven ali ne ali pa je bil le strahno zmeden, ko je podal tole svojo izjavo. Tu meni nič tebi nič izjavlja, da je mladino, kadar se je kopala, vse službujoče nadzorstvo skupno nadziralo. Iz tega sledi jasno, da so dekče in deklice, kadar so se kopali, nadzirali vsi skupaj, nadzorniki in nadzornice! Navaden človek bi mislil, da je zadosti, če fante nadzorujejo učitelji, deklice pa učiteljice, ne — v Paradižu so jih vsi skupaj nadzorovali! Iz konteksta se tudi bere, da so se fantje in »deklice« skupaj kopale, saj stilizacija in zmisel je tak, če ne, ne bi bil gospod vodja položil toliko važnost na to, da so imeli fantje in dekleta predpisano kopalno obleko. Na vsak način bi tudi v tem oziru želeli natančnejšega pojasnila, zlasti z ozirom na to, da so nekateri teh deklic bile stare že blizu štiriinajst spomladi . . .

Konečno pa gospod vodja izjavlja, da so mu dejanja gospoda C. »popolna uganika«. Priznava možnost, da bi bil C. dejanja zagrešil lahko podnevi na deklicah, ki so tuptam vsled glavobola ali zobobola ob sprehodih ostale doma, če takrat ni bil v službi.« Glejte, gospod Korošec, zdaj ste pa vendar enkrat vsaj eno možnost zasledili, čeprav jih je ob teh razmerah bilo milijonov vsako noč in vsak dan. Ta možnost pa tudi zelo razmere v »Paradižu« osvetljuje. Ta možnost je namreč taka, da je bilo mogoče, da so otroci pod kakšno pretezo sami brez nadzorstva doma ostajali, ostal je pa pri njih le tisti, ki »ni imel službe«. Vidi, gospod vodja, kako sami nehoti ta sistem in njegovo nedostopnost odkrivata! Ali je kje na svetu kakšen zavod za otroke, kjer otroci lahko bolni sami doma ostanejo brez poklicanega službujočega nadzornika ali nadzornice?

Iz tega klasičnega zapisnika se torej jasno vidi, kakšne razmere so vladale v Zatišju, oziroma v Paradižu. Vidi se pa iz tega tudi, kako dobro je bilo, da je za to izvedela javnost.

„Slovensko gospodarsko izobraževalno društvo“ v okraju Trnovo-Krakovu.

V nedeljo dopoldne se je vršil v gostilniških prostorih g. Sokliča v Konjušnih ulicah ustanovni zbor prenovljenega »Slovenskega gospodarskega društva« za trnovsko - krakovski okraj. Zborovanje je otvoril urednik Ivan Štefe, ki je navajal vzroke, ki so privedli pripravljalni odbor do tega, da je ustanovil za trnovsko - krakovski okraj novo gospodarsko izobraževalno društvo. Pojasnil je namen novemu društvu, nakar je govoril deželni odbornik gospod profesor E. Jarc.

G. dež. odbornik profesor Jarc je uvodoma pozdravil zborovalce kot podpredsednik S. K. S. Z. V svojem govoru je izvajal sledeče: Bil sem za bo-tru marsikateremu društvu, kateremu smo ob postanku želeli vse dobro, a žalbog se naše želje tudi dostikrat niso izpolnile. To pa radi tega ne, ker niso vsi, ki so prevzeli kako delo, izpolnili svoje dolžnosti. Treba je, da se vsi, ki prevzamejo kako stvar, ki započne kako reč, zavedajo svoje dolžnosti, zavedajo, kaj imajo storiti. Ze v imenu samem, ki ga ima novoustanovljeno društvo je izražen ves njegov namen. Društvo ima ime, da je slovensko. Vsi smo iz dna srca narodni. Vendar pa se čuje dostikrat od kake strani, čemu povdarjati ravno v Ljubljani, središču Slovenije, da smo Slovenci, ko vendar to vsakdo ve? Res je, da ima Ljubljana po 20. septembru slovenske ulične napise, da je veljkanska večina prebivalstva ljubljane slovenska. Toda moč

posameznih narodov cenimo po tem, kaj gospodarsko in kulturno zmorejo. Vprašam pa, kdo ima v Ljubljani v rokah trgovine? Kdo ima največje špezijske, delikatesne in druge trgovine? Kdo ima v rokah velika obrtna podjetja? Čegave so livarne, industrijska podjetja, čegava je stavbna družba in največje denarno podjetje? V Ljubljani smo Slovenci samo hlapi tujem. Mi smo samo masa, ki s svojimi žulji, množimo drugorodcem bogastvo. Vprašam pa tudi, kdo ima boljša mesta v tvornicah? Tuji delavci. In tako je povsod! Kdo je temu kriv? Mi Slovenci sami. Zato, ker smo Slovenci tako skromni, ker je Slovenec tako hitro z malim zadovoljen. Če zasluži slovenski delavec koncem tedna 30 K, je popolnoma zadovoljen in se ne potrudi, da bi zaslužil več. Nemci delajo ravno narobe. V Ljubljani ne zavzemamo iste gospodarske pozicije, kot bi jo po številu morali. Ko se je začela slovenska narodna prebujala leta 1848, so voditelji pač skrbeli za tabore, ustanavljali čitalnice in širili časopise, a na najvažnejše so pozabili, namreč na gospodarski razvoj. Stanje našega obrtnika ni ugodno. Slovenski trgovec pa je samo prekupec nemških veletržcev in tovarnarjev na Dunaju in drugod. Slovenstvo je tesno združeno z gospodarsko povzdigo ljudstva. Namen našega društva mora biti, povzdigniti gospodarsko pridobitno zmožnost članov. Namen društva je tudi izobraževalno delo. Ni je dražje stvari na svetu kot je nevednost. To nam dokazujejo številke. Ruski delavec na primer izvrši v istem času samo eno petino tistega dela, kot ga izvrši inteligentni, izobraženi angleški delavec. Zato pa zasluži angleški delavec tudi petkrat več kot ruski, kar je naravna posledica. Društvo bo gojilo izobraževalno delo, imelo bo svojo dobro knjižnico, imelo bo pa tudi druga važna sredstva, za povzdigo izobrazbe članov. To je vredno upoštevanja! Agitacija za časopise je važno delo članov! Ko krstimo danes tega otroka, društvo, bodo rekli, da smo krstili hudega klerikalca. Pred leti je bilo ime »klerikalec« huda psovka, in kogar so označili kot takega, je bil skoro družabno nemogoč. Sedaj so se razmere izpremenile, in ta beseda je izgubila precej na pomenu. Beseda »klerikalec« je vsaj toliko vredna kot »liberalec«, poleg tega, da povzroča našim nasprotnikom mnogo preglavice. Da smo na jasnem, povem, da se nič ne branimo tega imena. Imamo načela, izražena na naših velikih katoliških shodih in se ravnamo po okrožnicah papeža Leona XIII. Poudarjam pa, da nismo odvisni od nobenega posameznega stanu in ravno najbolj karakteristično za naše zborovanje je, da ni na njem nobenega zastopnika duhovščine. Kljub temu bodo nasprotniki vpili, da smo »vkovani v duhovniške verige«. Mi pa pravimo: Verska načela zastopamo, odvisnosti v duši pa ne čutimo od nobenega stanu, niti od duhovnikov, niti od advokatov ali profesorjev ali koga drugega, ravno zato smo napredovali. Misel vseljenska nas je vedno vodila. Vsak naj zavzema tisto mesto, ki ga zasluži s svojim delom, s svojo pridnostjo. V smislu teh idej naj prospeva društvo.

Urednik Štefe se je zahvalil gosp. deželnemu odborniku za krasna izvajanja, nakar je profesor Dermastija kot zastopnik šentpeterskega prosvetnega društva, sporočal v imenu tega društva pozdrave. Podal je nekoliko praktičnih nasvetov in med drugim tudi poudarjal, naj se goji med člani pravo bratstvo, naj ne bo razlike med stanovi, ker to bi bila smrt društva.

Štefe omenja, da pripravljani odbor posebno veseli, ker se je udeležil zborovanja zastopnik bratskega društva. V Vodmatu so govorili: Saj ne bo šlo! Pa so krepko zastavili svoje moči, in šlo je naprej! In tudi v Trnovem in Krakovem bo naša stvar prospevala.

Novi odbor je predlagal Ivan Gostinčar ml. Sestavil se je sledeče: predsednik Hinko Zirkelbach, podpredsednik Zalar, tajnik Tome, tajnikova namestnica Jerica Oven, blagajnik Savenc, blag. namestnik Križnar, knjižničar Kodre, odborniki Gril, Čemažar, Stresen; revizorja Šusteršič in Ignacij Šarc.

Podpredsednik trgovske in obrtne zbornice Ivan Kregar zagotavlja zborovalce, da bo S. L. S. vedno podpirala zahteve društva, ker hoče ravno delovati za gospodarsko povzdigo članov. S. L. S. je dovolj močno narastla, ima močno zastopstvo v državnem in deželnem zboru in je sposobna, da izpelje kako stvar. Pozivlja pa navzoče, da agitirajo za društvo in mu pridobivajo vedno novih članov.

I. Gostinčar ml. priporoča društvu, naj ustanovi posamezne odseke, ima-

mo v Trnovem in Krakovem slabe stanovanjske razmere, ceste in veliko družega. Kadar so volitve, obljubujejo nasprotniki mostove, jarke izčistijo, če pa mostu ne narede, pa vsaj kako zankerno drevesce vsade. Danes je urba voziti po trnovskih cestah z dvema konjema, namesto z enim, če bi bile dobre ceste. Ne bilo bi povodni in blata, ako bi bili jarki pravočasno izčiščen. In tako je še mnogo drugih stvari, ki izborni označujejo gospodarstvo gotove klike. Treba pa je ustanoviti tudi narodnoobrambni odsek. Nasprotniki imajo vedno velikansko srce, potem pa se pokaže, da je bilo po velikem gromenju malo dežja. G. Papež pravi, da ga veseli, ker je društvo demokracično in zato bodo za tako društvo agitirali vsi sloji. Zalar prosi, naj se društvo podpira, kolikor mogoče, da bo res uspešno procvitalo. Isto željo izreka Savenc.

Zaključujoč ustanovno zborovanje pravi Štefe, da društvnikom društvena pravila jasno začrtajo delo in smer društva. Društvena pravila pravijo, naj člani delujejo v medsebojni ljubezni. Po skupnosti, po medsebojni ljubezni je bil znan in slaven nekdanj trnovsko-krakovski okraj. Tako naj zopet postane! Posameznik je napram javnosti slab, organiziranim v »Slovenskem gospodarskem izobraževalnem društvu« bo Trnovcem in Krakovčanom mogoče mnogo doseči. V imenu pripravljavnega odbora priporoča novemu odboru, v katerem so za društvo vneti možje: delo, delo, delo! Kjerkoli smo delali, povsod smo zmagali in zmagati mora tudi »Slovensko gosp.-izob. društvo« za Trnovo in Krakovo. Končno se zahvaljuje gostoljubnosti gosp. gostilničarja Sokliča, ki je ljubeznivo prepustil svoje prostore za zborovanje.

Po zborovanju se je rekla še marsikatera resna beseda v prosep društva. Novi odbor si je takoj začrtal mnogo resnega dela. Društvo ne bo slepilo svojih članov s praznimi obljubami, društvo hoče vztrajno delati in zato pričakuje, da mu pristopijo vsi Trnovci in Krakovčani, vse Trnovčanke in Krakovčanke, ki ljubijo svoj lep okraj in mu žele pravega napredka. Pogumno, brez strahu naprej!

Velika škoda pri regulacijskih delih Ljubljanice.

(Iz Štefanje vasi.)

Ko je pomlad dahnila v deželo, se je začelo novo življenje tudi med kamenjem in strugi Gruberjevega kanala, v katerem se nadaljuje regulacija Ljubljanice. Posebno živahno je pri nas na koncu, kjer pripelje most čez Kodelev svet na štefiansko stran, in višje gori proti Ljubljani. Delavci so prišli in še prihajajo, zabite barake so se odprle, iz njih prižvižgali stroji, krampi in motike, lopate in rovnice so se jele gibati. Vse mrgoli kakor na mravljišču. Kamenje ječi pod tisočnimi udarci, zapovedujoči kliki odmevajo po suhi strugi, piščali brizgajo, streli pretresajo zemljo in ozračje, ljudje se strahoma skrivajo v varne kote, okna šklepetajo, kamenje žvižga po zraku, šipe v oknih cvengljajo, kamenje mlati po strehah, opeka se usipa na tla. Štefanci, ki prebivamo ob Ljubljani, pa žalostno ogledujemo razrušene strehe in okrušene zidove, pometamo raz klopi in miz zdrobljene šipe in tolažimo jokajoče prestrašene ženske. Prav tako je in nič drugače. Veselili smo se regulacije, a sedaj bi raje videli, da bi je ne bilo. Škodo nam delajo, vsemu smo izpostavljeni, a nobeden se za nas ne potegne. Prej so nam obljubovali, da bodo vsako škodo sproti plačali, sedaj se nas pa nihče ne spomni. Podjetništvo se na nas okoličane prav nič ne ozira in ne stori ničesar, da bi nam povrnilo narejeno škodo in nas obvarovalo škode za naprej. Videli smo že drugod, da so streljali po mestnih ulicah, ko so kopali za vodovod, pa ni bilo nobene škode, ker so naredili varnostne odredbe. Pri nas pa streljajo, kakor bi bili na sredi ogrskih planjav, in bi bili še plačani zato, če nam narede kaj škode. Trikrat na dan streljajo. Navrtajo skale, vložijo dinamita ali nasujejo smodnika in zažgo. Potem pa frči kamenje na vse strani. Poškodovane so vse hiše v okolici struge: Franc Šusteršičeva, ki ima že razpoke, Ivan Briceljeva, ki je pred nedolгим časom vse prenovil, Štravsova, Mekinčeva, Vrečarjeva in mežnarija. Poglejte strehe, kakšne so! Ko je zadnje dni deževalo, je teklo skozi narejene odprtine in zamakalo na obokih, ki so dobili lise od mokrote. Poglejte okna, šipe in zidovje, kako je vse zdrobljeno in opraskano. Pa še celo človeško življenje ni varno. Zadnje soboto je skoro ubilo gospodinjko pri Štravsu. Debel kamen je priletel v

okno, pri štedilniku, kjer je stala gospodinja ravno nasproti oknu. Razbil je vse šipe, da je glazevina odletela na štedilnik, kjer so pripravljali jedi. In če bi se gospodinja v trenutku, ko je začela pok, ne bila odmaknila, bi ji bil priletel kamen v glavo.

Poglejte njive in travnike in vrte! Druga leta smo kosili travo in jo pokladali živini, letos bomo pa namesto trave pobirali kamenje in nosili živini v jasli. In namesto žita bomo letos mlati kamenje. Kakor kaže sedaj, ne bo ne trave, žito bo pa shojeno in sesekano od padajočega kamnitnega dežja.

Veliko škode naredijo tudi ogledovalci, ki hodijo lahko povsodi, kjer se jim zljubi. Ali ne more podjetništvo zaplankati raznih stranskih potov, katere delajo gledalci po travi in njivah, ko ogledujejo, kako gre delo od rok?

Te razmere se morajo izpremeniti. Pristojne oblasti, zganite se! Mi ne prosimo, temveč zahtevamo, da nas vzamete v varstvo in zabranite, da se ne bo več godila škoda. Najprej kličemo na pomoč županstvo, potem K. Z. in poslance. Podučite podjetništvo, kako naj se obnaša nasproti nam in naši lastnini. **Zahtevamo pa to-le: Koj naj se sestavi komisija, ki pregleda in ceni škodo, povzročeno po streljanju. — Podjetništvo naj se zaveže, da ne bo regulacijsko delo povzročalo škode nam posestnikom. — Pri streljanju naj se ukrenejo varnostne odredbe. — Zabraniti naj se, da gledalci ne bodo imeli povsod prostih potov. — Oblasti, zganite se! Varujte našo lastnino!**

Prizadeti Štefanci.

Albanska vstaja.

Albanci obkoljeni

Torghu Šefket paša poroča, da razpolaga s 24 bataljoni, ki so deloma obkolili Arnavte. Iz Carigrada se pripeljejo po morju še trije bataljoni v Solun, ki odrinejo s stotnijo ženijskih vojakov, z nekaterimi baterijami in brzo-strelnimi topovi v severno Albanijo. V Solun je došel parnik s strelivom. Dva oklopna avtomobila sta morala ostati v Solunu, ker sta pokvarjena. Arnavti so še gospodarji svojih postojank. Napadli Turki Arnavtov ne bodo prej, dokler ne bodo vse turške čete v Verisovcu. Nadalje se še poroča, da so Turki odposlali v Prištino, Peč in Prizred 30 bataljonov vojakov I. in III. armadnega zbora. Dne 11. t. m. so došli v Solun trije bataljoni, danes se pripeljeta dva transportna parnika z vojniki, med njimi tudi bataljon, ki mu poveljuje sultanov nečak princ Djemal Edin. Turška uradna poročila trde, da so Albanci pri Prištini malone popolnoma obkoljeni. Albanci so mirni.

V turški zbornici je veliki vezir naglašal, da se mora vzdržati obležno stanje v Albaniji. Turška zbornica je izrekla vladi zaupanje s 183 proti 4 glasovom.

SULTAN NE OBIŠČE BEOGRADA.

Sultan je imenoval srbskega kralja Petra za imejitelja prvega kavalerijskega polka. Odlikovanih je več srbskih ministrov. Carigradski obisk srbskega kralja vrne v sultanovem imenu princ Izet beg.

Dnevne novice.

— **Lep shod** je bil v nedeljo v Loškem potoku. Imel je namen organizirati tukajšnje gozdne delavce. Že v jeseni se je zasnovovalo društvo tesačev, ki pa pozimi radi odhoda skoro vseh delavcev v tuje šume ni poslovalo. Sedaj se je pa poživilo in privzelo še točko: bolniško zavarovanje. Pristopilo je kot odsek, strokovna skupina k Jugoslovanski Strokovni Zvezi, z lastnim odborom in plačivnico spojeno z J. S. Z. Govoril je kot odposlanec J. S. Z. poslanec g. Gostinčar. Pomen delavskih društev, važnost strokovne organizacije, naloga J. S. Z. in važnejša pravila in konečno potreba organizacije slovenskega ljudstva ter nje korist v verskem, narodnem kot gospodarskem oziru, to so bile točke poljudnega in jasnega govora. Udeležba je bila najboljša. Do 400 mož in mladeničev se je udeležilo lepega shoda v prostorni dvorani Društvenega doma. V društvo se je vpisalo lepo število delavcev. Trgovce in druge prosimo v slučaju, da rabijo dobrih tesačev, naj se obrnejo na J. S. Z. ali pa naravnost na: Društvo tesačev v Loškem potoku. — S to ustanovitvijo se je naredil važen korak na polju delavske organizacije. Saj ko so se vse stroke in vrste delavcev združevale, so gozdni delavci ostali na strani, prepuščeni šikanam in izsesavanju židov, nekrščenim in krščenim. Da se združijo vsi gozdni delavci, bi bilo velikega pomena za njih korist kot tudi

lep korak v delavskem vprašanju. Kralji Loški potok, Draga, Gôra, Babno polje in drugi, živijo v večini od gozdnega dela. Baš po organizaciji bi prišli do kake veljave in vpoštevanja, saj danes nas še vlada od strani gleda in nam s težavo privošči tisto, kar se sploh delavcu daje. Gozdni delavec ima čisto večje napore in težavnije opravilo kot marsikateri tvorniški delavec.

+ **»Narod« in »Paradiž«.** V Ljubljani, dne 9. aprila 1910. Št. 10.893. — Slavnemu uredništvu »Slovenca« v Ljubljani. Sklicuje se na § 19. zakona z dne 17. decembra 1862., drž. zak. št. 6 iz leta 1863. zahtevam z ozirom na dnevno novico priobčeno v 78. številki »Slovenca« z dne 8. t. m. pod naslovom »Narod in »Paradiž«, da priobčite ta-le uradni popravek: Ni res, da se je v počitniški naselbini »Zatišje« komaj odraslega dečka spuščalo po cele noči v spalnici deklic, res pa je, da se ni nikakega možkega ponoči vedoma spuščalo v spalnice deklic.

Župan Ivan Hribar.

+ **Nemška požrtvovalnost.** Nemci so dopolnili tekem desetih mesecev Roseggerjevo ustanovo, to je, nabrali so dva milijona kron. Toda njihova darežljivost se ni ustavila ob tej meji, temveč nabirajo naprej. Nabrali so že več nego sto tisoč kron nad dva milijona. — In kje je slovenska požrtvovalnost? Darujte za obmejni sklad!

+ **Pravicoljubni Ploj** je v svoji nedeljski gostobesednosti pozabil povedati, da je dal Slovenski klub inicijativo za osnivanje Narodne zveze in tudi Slovenske Unije, ter da je Plojeva najtežavnejša, a prva naloga, razbiti te dve parlamentarni združitvi.

+ **Osebnosti.** Davčni oficijal g. J. Kilar je prestavljen od davkarije mesto Ljubljana k davkariji za okolico, davčni praktikant g. Oton Stokček od davkarije za ljubljansko okolico k c. kr. okrajnemu glavarstvu. — Uradniški aspirant na kolodvoru v Škofji Loki g. J. Vidic je prestavljen iz Škofje Loke v Pulj. — Računska podčastnika Jožef Močan in Ernst Kramaršič ter orožniški stražmojster Feliks Viaclovsky so imenovani za davčne asistente v 11. činovnem razredu.

+ **»Paradiž«.** V Ljubljani, dne 10. aprila 1910. Št. 190/pr. — Slavnemu uredništvu »Slovenca« v Ljubljani. Sklicuje se na § 19. zakona z dne 17. decembra 1862., drž. zak. št. 6 iz leta 1863., zahtevam glede na dnevno novico, priobčeno pod naslovom »Paradiž« v 79. št. »Slovenca« z dne 9. t. m., da priobčite ta-le uradni popravek: Ni res, da je »Slov. Narod« glasilo ljubljanskega magistrata, res pa je, da »Slovenski Narod« ni glasilo ljubljanskega magistrata. Ni res, da je »sistem« obstojal v tem, da so mladi možiki v »Zatišju« nadzorovali mlade deklice ponoči v spalnici, res pa je, da ravnateljstvo počitniške naselbine nadzorovanje mladih deklic ponoči v spalnicah ni izročilo mladim možikom.

Župan Ivan Hribar.

— **O znanem žaljenju Veličanstva v Pulju.** Dne 17. p. m. se je zgodilo v tukajšnji mornarični vojašnici nečuvno žaljenje Veličanstva cesarja, kakoršnega še morda Avstrija ne pozna. Radi tega groznega čina so bili vsi vojašni mornarji do pretekle sobote kasernirani in ni smel nikdo zapustiti vojašnice. V soboto pa so kazen preklicali in vojaši so smeli po dolgem času prvič prost v mesto. Vodila se je med tem časom stroga preiskava in kakor je bližati, se nahaja več osumljencev v preiskavi in zaporu. Če bo roki pravice mogoče pravega krivca izslediti je vprašanje. Obžalovanja vredni so le nedolžni vojaši, kateri so morali radi enega lopova trpeti in prebiti lepe velikončne praznike za vojašničnimi zidovi.

+ **Hrvaški sabor.** V včerajšnji seji hrvaškega sabora so govorili: dr. Milenko Marković, ki je izjavil, da hoče glasovati za indeminetno ter je govoril v zmislu srbsko-hrvaške koalicije, Jenko Pavelić in Drago Vlahović, ki je razpravljaj, kako se Mažari širijo v hrvaškem Primorju, kako izrabljajo narod ter je izjavil, da bo glasoval proti indeminetiti. Ob tej priliki izjavljamo, da je o predzadnji seji hrvaškega sabora v včerajšnjem »Slovencu« v zadnjem trenutku pred zaključkom lista od neodgovorne strani zašla v list notica, v kateri se popolnoma po nepotrebnem zaletava v poslance Radića in Elegovića. Posebno obžalujemo to, ker nam je g. Radić vsled svojega delovanja med ljudstvom jako simpatičen, če tudi ne soglašamo v vsakem oziru z njegovo politiko. Mi bi samo želeli, da bi se tisti katoliški hrvaški politiki, ki kažejo veliko mržnjo proti voditelju »Hrvaške seljačke stranke«, lotili z isto vnamo ljudskega dela. Da je vče-

rajšnja opazka zašla v naš list tembolj obžalujemo, ker nimamo nikakega povoda kakorkoli podpirati srbsko-hrvaško koalicijsko in simpatiziramo z vsako stranko, ki je proti tej koaliciji, o katere politični morali je še celo poslanec Supilo izrekel uničujočo sodbo. Toliko gg. Radiću in Elegoviću v zadoščenje.

+ **Osebnost.** Revident g. Florjan Kožuh v Boh. Bistrici je imenovan nadrevidentom.

— **Izrazljena srednješolska mesta.** Od 27. marca do 9. aprila so bili izdani sledeči razpisi: Moderna filologija: Dunaj V. (r., Fr. D., 20. IV.), Römestadt (r., F. E. in D. B., 20. V.). — Historična skupina: Morav. Ostrava (dež. r., H., 30. IV.), Kočevje (g., H., 20. IV.), novo sistem. mesto). — Matem. fiz. skupina: Morav. Ostrava (dež. r., M. Geom., 30. IV.), Dunaj I. (r., M. Geom., 30. IV.). — Kratice in znaki kakor navadno.

— **Zakonski načrt za varstvo električne moči** je predložila saboru hrvaška deželna vlada. V privatno-pravnem oziru veljajo dosedanja zakoni, novi zakon se tiče le kazensko-pravnega stališča.

— **Slovenec ponesrečil v Ameriki.** V Richmondu, W. Va., je ponesrečil v premogovem rovu rojak Miha Petrovič. Umrl je vsled poškodb dne 10. februarja. Doma je bil iz Dolenje vasi pri Cirknici na Gorenjskem, kjer zapušta ženo.

— **Petindvajsetletnica zvestega službovanja** kot kuharica praznuje, kakor se nam poroča iz Škofje Loke, jutri 13. t. m. g. Minka Jamnik pri trdki M. Juvane. Jubilantovka je iz dobre, znane Balantinkove hiše na Trati (kolodvor). Zvesti Minki na mnogaja leta. Poleg gosp. Marije Fojkar po domače Kislove Micke, je jubilarica že druga, ki praznuje v tej hiši svojo petindvajsetletnico.

— **Promoviran** je bil jurist Albert Kramer v Pragi za doktorja prava.

— **Halleyev komet** se včeraj zjutraj opazil iz dunajske zvezdarne.

— **Luegerjevi sestri** dobila penziji. V zaupni seji dunajskega mestnega sveta so sklenili ponuditi vsaki obeh Luegerjevih sester po 2400 K na leto.

ŽELEZNIŠKI NESREČI.

Luksusni vlak Dunaj - Nica skočil s tira.

Judenburg, 12. aprila. Luksusni vlak, ki vozi vsak dan med Dunajem in Nico, je v soboto popoldne pri postaji Scheifling skočil s tira. Vlak je imel samo vozove prvega razreda, jedilne, spalne vozove in onega za prtljago. Vrglo je tri spalne vozove raz tira. Po srečnem naključju ni nihče izmed potnikov poškodovan. Škoda je vseeno precejšnja. Vsled nesreče je imel vlak pet ur zamude. Iz postaje Knittelfeld je odšel pomožni vlak, ki je potem vodil ekspresni vlak naprej. Dobro zgrajeni spalni vozovi so ostali na železniškem nasipu. Potnikov se je ob nezgodi polastila velika panika, ki pa se je kmalu podela, ko se je zvedelo, da hujše nesreče ni bilo. Promet na progi so omogočili v teku noči.

Orientni ekspresni vlak skočil v Vitiyu iz tira.

Pariz, 12. aprila. Orientni ekspresni vlak je v soboto ob 4. uri 10 minut skočil iz tira v Vitiyu. Strojvodja in kurjač sta bila ranjena. Potniki in ostali železniški uslužbenci so se z drugim vlakom potem odpeljali v Pariz, kamor so dospeli z eno uro zamude. Izmed potnikov ni bil nihče ranjen. Nezgoda je nastala bržkone zato, ker se ni upoštevalo signala »počasi voziti«.

Štaterske novice.

š **Zmage »Slovenske kmečke zveze«.** Zadnje dni prejšnjega tedna so se vršile na našo občino volitve v občinski zastop. Izvoljenih je 15 pristašev K. Z., trije pa so člani slovenske liberalne — štajercijanske-socialdemokratske kampanje. Dasi ravno je prejšnji župan Kušer napravil volitev v Šikolah, torej na koncu velike naše občine, vendar so se naši volivci v velikem številu udeležili volitev ter tako porazili združene nasprotnike.

š **Liberalni izvrševalni odbor** je imel dne 7. t. m. sejo v Celju. Kakor slišimo, se je resno obravnavalo o predloženi pogodbi med Narodno stranko in pa štajercijanci.

š **Nov dokaz liberalno-štajercijanske zveze.** Dasi ravno liberalci na vso moč tajijo zvezo in pobratimstvo, ki jo imajo s pristaši »štajerca«, vendar dobivamo dan za dnevom nove dokaze o liberalno - nemškutarski uniji na štajerskem. V Petrovčah, Šmarju pri Jelšah in v Cirkovcah pri Pragarskem so sli liberalci roko v roki pri občinskih volitvah v boj proti naši Slovenski

Ljudski Stranki. V Cirkovcah sta agitatorja štajercijancev in liberalcev v bratski slogi celih štirinajst dni lovila volivce za združeno kandidatno listo, ki pa je slavno pogorela.

š **Heil dr. Kukovec!** Najnovejšo poročilo o narodno-radikalnem delu dr. Kukovca nas je presenetilo. Kot lasnik hiše, v kateri je slovenski gimnazij v Celju, pošilja na davkarijo v Celju samonemške pobotnice za denar, ki ga dobi od erarja za najemnino. Simptomatično je, da v slučajih, ko se gre za denar, ne pozna radikalni narodnjak dr. Vekoslav Kukovec odvetnika dr. Aloisa Kukovca. Heil dir im Siegeskranz!

Ljubljanske novice.

š **Skioptične slike iz grozne francoske revolucije** se bodo pojasnjevale pri današnjem velikem javnem predavanju v veliki dvorani »Uniona«. Sedeži 20 vinarjev, stojišče 10 vinarjev. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

lj **Društvo »Pripraviški Dom«** bo imelo svoj občni zbor 28. aprila ob pol 12. uri v konferenčni sobi tukajšnjega c. kr. učiteljskega. K obilni udeležbi vabi odbor.

lj **»Slovensko Planinsko Društvo«** opozarja na svoj občni zbor, ki se vrši v prostorih »Narodnega doma« dne 13. aprila zvečer.

lj **Občni zbor »Dramatičnega društva«** v Ljubljani. Gospod profesor Juvančič nas prosi objaviti, da je bil proti svoji volji izvoljen v odbor »Dramatičnega društva« in da to volitev odločno odklanja.

lj **Nov škodljivec ljubljanskih drevoredov** se je pojavil v mnogoštevilnih jatah kavk, ki se glasno kričaje pođe po mestu in prerivajo po hišnih pomolih ter ponesnažijo pomole in okraske. Ker je prišel čas valitve, prav pridno nanašajo gnezda v podstrešja in druga stališja. Za gnezda pa lomijo in trgajo sveže kostanjeve brstje in to po navadi z najvišjih vrhov. Ker poščipljejo mnogo več mladja, kakor je treba, in ga popada mnogo na tla, je škoda na drevju občutna.

lj **Zaradi oddaje krovskih del za zgradbo državne obrtne šole v Ljubljani** se bo vršila dne 25. aprila letos javna pismena ponudbina razprava ob 10. dopoldne pri mestnem magistratu ljubljanskem v pisarni mestnega stavbnega urada.

lj **Predavanje društva »Pravnik«.** Gosp. dež. sod. svetnik Fr. Milčinski bo v soboto dne 16. t. m., ob 6. uri zvečer v justični palači (porotna dvorana) predaval: »Z delovanja mladinskega sodnika«. Povabljeni so društveniki in vsi, ki se za predmet zanimajo.

lj **Nemške položnice.** Izmed 122 učencev, ki so dosedaj vplačali šolnino na I. državni gimnaziji, je izpolnilo položnice le 9 v nemškem jeziku, seveda svojevoljno (in sicer 6 Nemcev iz VII. a in VII. a in 3 Slovenci, oziroma njih stariši, iz nižjih razredov).

lj **Umrla je zasebnica Fani Schelko** Kraschowitz, stara 89 let.

lj **Prijeta goljufa.** Že večkrat se je občinstvo svarilo pred goljufi, ki se v zadnjem času pojavljajo v raznih trgovinah, trafikah itd. in pri plačevanju na spreten način zopet bankovce, s katerim so hoteli navidezno plačati, v žep vtaknejo. Te vrste goljufije navadno izvršujejo potujoči zlikovci. V petek popoldne je prišel v neko špecerijsko trgovino na Krakovskem nasipu mlad, elegantno oblečen možki, kupil za 20 vinarjev čokolado in hotel plačati z 20-kronskim bankovcem. Ko je prodajalka hotela bankovec spraviti v predal, je segel ponj in položil na predalo dva komada po 20 vinarjev. Da bi prodajalko zmotil, je naenkrat zahteval še za 20 vinarjev svalčic in hotel ob enem menjati bankovec za 20 kron. Previdna prodajalka je pa zvičajo že razumela in osorno zahtevala, potem ko mu je naštel drobiž, da ji mora dati bankovec, katerega je vzel nazaj. Ko je zlikovec videl, da je razkrinkan, je položil bankovec nazaj in pobegnil iz prodajalne. Na ulici pa ga je čakal drugi slepar, s katerim sta šla hitro proti Bregu. Tu sta šla v trafiko, kjer je eden prodajalko prosil, naj mu da za drobiž dvajsetkronski bankovec. Pravočasno obveščena policija je goljufa aretovala. Dognalo se je, da sta sleparja Jožef Kaiser, rojen 1893. v Steina-mangru in Štefan Horvat, rojen 1884. v Steina-mangru, po poklicu potnika. Pri osebni preiskavi se je našlo pri areto-vancih več sumljivih stvari. Policija je tudi dognala, da oba zasleduje okrajno sodišče v Beljaku. Oddali so obadva c. kr. deželnemu sodišču v preiskovalni zapor.

lj **Poročil se je** v Trstu g. Oskar Šilič, višji revident južne železnice, z gđco. Ivanko Mikotovo iz Ljubljane.

lj **Predavanja v umetniškem paviljonu R. Jakopiča.** V soboto 16. t. m. ob 4. uri popoldne predava gospod ak. slikar Peter Zmitek: o značilnih prednostih na posameznih delih sedanje umetniške razstave. V nedeljo dne 17. t. m. ob 11. uri dopoldne pa se še enkrat ponavlja: o pomenu razstav, posebno sedanje. Vstopnina je navadna. Naj slavno občinstvo ne zamudi prilike udeležiti se teh važnih strokovnjaških razmotiravanj. Na nedeljsko predavanje pa se opozarjajo zlasti delavske in druge organizacije.

lj **Umrl je** v Vodmatu g. Josip Klemenc, star 37 let.

lj **Samourj v hotelu pri »Avstrijskem cesarju«.** Danes popoldne se je ustrelil v hotelu pri »Avstrijskem cesarju Alojziji Walla, 50 let star uradnik premogarske družbe iz Zagorja. Na listek je zapisal, naj se obvesti njegovo ženo. Vzrok samoumora neznan.

lj **Če bo šlo tako naprej, bodo sčasoma vsi pionirji občutli mokroto Ljubljance.** Danes dopoldne ob pol 11. uri je padel iz čolna v Ljubljani pri pionirskih vajah neki Bošnjak, a se je k sreči hitro zagrabil z čoln in ga nato v čolnu se nahajajoči bosniški častnik potegnil iz vode. Vozili so zopet danes proti bolnišnici, kjer ima Ljubljanka največ nevarnih in močnih vrtincev. Tam lahko nastane za pijo-nirje katastrofa.

lj **Pogorelec.** Včeraj je po Mariji Te-reziji cesti beračil nek 35 do 40 let star neznanec s pretvezo, da je pogorelec. Ko ga je nek gospod vprašal po imenu, se mu je izkazal z nekim listom z občinskim pečatom Mostau na Severnem Českem. Speklo pa ga je tako, da je popustil listek in jo popihal. Dotični gospod je ponarejeni listek izročil policiji.

lj **Aretovan** je bil danes dopoldne na južnem kolodvoru Rihard Kralj iz St. Gotharda pri Trojanah, ker je na sumu hudodelstva goljufije in se je hotel odpeljati v Ameriko. Pri sebi je imel 842 K.

lj **Prijeti Amerikanci.** Včeraj je na južnem kolodvoru službujoči policijski nadstražnik Nikolaj Večerin aretoval 22-letnega posestnikovega sina Jurija Laha iz Migovice in Antona Gornika, Jožefa Govednika in Ivana Težaka iz Lokvice pri Črnomlju, kar so hoteli odpotovati v Ameriko in se odtegniti vojaški dolžnosti.

lj **Podporno društvo za ubožne di-jake na c. kr. državni gimnaziji v Ljubljani** je imelo svoj ustanovni občni zbor v nedeljo, 10. t. m., ob 10. uri dopoldne v posvetovalnici zavoda. S pozdravom na navzoče člane je gosp. ravnatelj dr. Bezjak otvoril zbor, podal kratko poročilo o načinu podpiranja siromašnih dijakov doslej in začrtal v par besedah pomen in namen nove ustanovljajočega se društva, ki šteje že do danes 90 rednih in 2 ustanovna člana. Po odbitku vseh stroškov ima društvo 359 K čistega v blagajni, neimenovan gospod je naložil kot glavnico 200 K, deželni odbor dovolil 400 K in mestni svet ljubljanski 150 K podpore. Te podpore se bodo, kakor upa gospod ravnatelj, tudi prihodnja leta dovoljevale, tako da bo z obrestmi od glavnice, ki se vsako leto pripiše, in z rednimi vsakoletnimi dohodki lahko uspešneje podpirati res potrebne in vredne dijake bodisi z denarjem, z obleko, hrano ali drugimi šolskimi potrebščinami. Nato prebere g. ravnatelj društvena pravila, ki se neizpremenjena sprejmejo. V društveni odbor se zatem volijo gg.: Bregant, blag. oficijal, Zenko, uradnik pri c. kr. okr. glavarstvu, prof. dr. Tertnik in prof. dr. Merhar. Za predsednika pa določajo pravila t. č. ravnatelja, g. dr. Bezjaka. S tem je bil občni zbor zaključen. V seji društvenega odbora sta bila za tem izvoljena za blagajnika g. prof. dr. Tertnik, za tajnika prof. dr. Merhar.

Telefonska in brzojavna poročila.

KANDIDAT S. L. S. V GORIŠKIH TRGIH.

Gorica, 12. aprila. Kandidat S. L. S. v Goriških trgih pri dopolnilni volitvi v deželni zbor je župan v vipavskem Sv. Križu g. Mrevlje.

ČEŠKO DRŽAVNO URADNIŠTVO IN NOVA SLUŽBENA PRAGMATIKA.

Praga, 12. aprila. Češki državni uradniki so predvčerajšnjim zborovali, da zavzamejo stališče glede na predloženi načrt o novi službeni pragmatiki. Zastopane so bile vse češke stranke. Poslanci dr. Hajn, Neumann, Metelka, Slama, Kalina in Sokol so obljubovali uradnikom podporo z ozirom na njihove zahteve o službeni pragmatiki. Soglasno se je sprejela resolucija, v kateri se zahteva časovni avanzma, ust-

no, javno postopanje v disciplinarnih zadevah, javna kvalifikacija s pravico pritožbe, kakor tudi varstvo pri izvrševanju državljanских pravic in soudeležbo pri odločevanju o službenih zadevah.

MAŽARSKI SISTEM NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 12. aprila. Uradni list priobčuje umirovljenje velikega župana Hideghettyja in barona Rajačiča ter imenovanje Ivana pl. Adamoviča Čepinskog za velikega župana sriemskega in Dedovica za velikega župana županije modruško riečke. V poslaniških krogih koalicijske je to imenovanje iz-zvalo pravo konsternacijo. Koalicijska trdi, da o teh imenovanjih ni bila nič informirana in da je zanj izvedela šele iz časopisja.

OBČINSKE VOLITVE V KARLOVCU.

Karlovac, 12. aprila. Pri občinskih volitvah je zmagala lista koalicijske z Lukiničem na čelu. Ta lista je dobila 50 glasov. Banjavčičeva lista je propadla z 33 glasovi.

BRAJTE PRIBIČEVIČI.

Zagreb, 12. aprila. Brajce Pribiče-viči so izpušteni na svobodo proti kavciji 12.000 kron.

NOVA AVSTRIJSKA BOJNA LADJA SPUŠČENA V MORJE.

Trst, 12. aprila. Ob navzočnosti nadvojvode Fran Ferdinanda, njegove soproge, nadvojvode Karola Franca Salvatorja, ministrov, visokih častnikov in velikanske množice ljudstva je bila danes slovesno spuščena v morje nova avstrijska bojna ladja »Zrinji«, ki ima 14.457 ton. Kumica je bila nadvodinja Marija Valerija.

DENARNO PISMO S 40.000 KRONAMI IZGINILO. — TAT SPOKORJEN.

Praga, 12. aprila. Oktobra lani je izginilo denarno pismo centralne banke čeških hranilnic, ki je bilo naslovljeno na hranilnico v Vlašinu in je obsegalo 40.000 K v bankovcih po 1000 K. Tatu niso dobili. Ker je bilo pismo zavarovano, je zavarovalnica izplačala polovico ukradene vsote. Predvčerajšnjim pa so dobili v poštnem nabiralniku v Benešovem pismo, naslovljeno na poštnega upravnika, s 25 bankovci po 1000 K. Neznani odpošiljatelj obljubljuje, da bo vrnil tudi ostalo vsoto ukradene-ga denarja v najkrajšem času. Praški policijski ravnatelj Knotek se je odpeljal v Benešov.

OBRAVNAVA PROTI HOFRICHTER-JU.

Dunaj, 12. aprila. Obravnava proti nadporočniku Hofrichtertju se prične dne 28. aprila. Za člane vojnega sodišča bodo izbrani častniki pešpolka št. 4. (Deutschmeister.)

VSTAJA ALBANCEV UDUŠENA.

Carigrad, 12. aprila. Poveljnik tretjega vojnega zbora javlja, da se je devet načelnikov vstašev brepogojno udalo ter je izročilo en uplenjen top in 7 vojakov. Drugi načelniki se bodo udali danes.

ATENTAT NA BIVŠEGA FRANCO-SKEGA MINISTRA.

Pariz, 12. aprila. Na bivšega ministra Delcasse je v mestu Croix v Pirenejah nekdo streljal. Kroglica je ministra oprasnila. Zadnje vesti trdijo, da je minister nevarno ranjen.

TOPNIČARSKI STOTNIK ARETOVAN.

Paris, 12. aprila. Aretacija topničarskega stotnika Roberta v Toulonu, ki je poneveril velike vsote pri dobavi potrebščin za vojaštvo, je vzbudila mnogo razburjenja v mestu. Prizadeti so ugledni trgovci, med njimi tudi dobavitelja Noble in Guerre. Noble je prodal stotniku dve vili za smešno nizko ceno in ga tako podkupil. Srečna »svobodomiselnica« Francija.

LIVARNA TOPOV V SRBIJI.

Belgrad, 12. aprila. Vlada name-rava v bližini Čuprije zgraditi livarno topov.

STAVKA TRGOVSKIH POMOČNIKOV IN TRAMVAJSKIH USLUŽBENCEV V MARZILJI.

Marzili, 12. aprila. Trgovski pomočniki in tramvajski uslužbenci so sklenili, da se pridružijo splošni stavki. Danes se ustavi delo v trgovinah in na tramvaju.

BIVŠA SAŠKA PRESTOLONASLED-NICA SE ZOPET LOČI.

Curih, 12. aprila. Gospa Toseli, bivša saška prestolonaslednica je definitivno naročila svojemu pravnemu zastopniku, da uložijo tožbo na ločitev zakona proti njenemu soprogu gospodu Toselliju.

POTRES.

Pulj, 12. aprila. Tukajšnja potresna opazovalnica je zabeležila močan potres, oddaljen 8000 km.

ANARHISTI NAPADLI FRANCO-SKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA.

Na Francoskem vladajo svobodomisleci. Ta vlada se odlikuje na eni strani po največjem sovraštvu nasproti katoličanstvu, na drugi pa z vednimi škandali in z velikanskimi defraudacijami francoskih gospodujočih svobodomiselnih advokatov. Od časa do časa se pa udarijo tudi svobodomisleci med seboj. Velikanski škandal so napravili svobodomisleci Briandu v Saint Chamondu minolo nedeljo. Francoski ministrski predsednik je govoril na nekem banketu. Med banketom so pa priredili anarhisti proti Briandu velikansko demonstracijo, ki so jo pričenjali s pobijanjem šip. Orožnike, ki so poizkušali razkropiti demonstrante, so anarhisti opljuvali. Anarhistični govorniki so med banketom hujskali demonstrante. Neki španski anarhist, ki se je hotel vtihotapiti na banket, je bil aretiran. Našli so pri njem nabit revolver.

Anarhisti metali kamne na Brianda.
Ko so zapuščali gosti banket in se je prikazal Briand, so metali anarhisti nanj in na goste kamne. Anarhisti so tudi streljali iz revolverjev. Udeleženci banketa so se podali skupno v Rue Thouillere, kjer so jih anarhisti zopet napadli s kamni. Briand ni bil ranjen.

Spopadi anarhistov s policijo.
Briand je delal na to, da orožništvo ni prestopo nastopilo proti anarhistom. Z avtomobilom se je odpeljal v Saint-Etienne. Ko je Briand odpotoval, so se anarhisti nekočkrat spopadli s policijo, ki je več anarhistov zaprla in zaplenila pri dveh ali treh revolverje, a razven treh so ostale aretirane anarhiste izpustili. Več policistov so anarhisti ranili.

Ob pol sedmih zvečer je bilo zopet popolnoma mirno.

POLJSKO ČASOPISJE PROTI OBISKU VILJEMA V GALICIJI.

Lvov, 12. aprila. »Kurjer Lwow-ski« objavlja članek z ozirom na časni-karske vesti, da se cesar Viljem udeležil letošnjih cesarskih vaj v Galiciji. List naglašja, da bi pomenjal obisk iz-zivanje poljskega naroda in timbolj, ker je Viljemova politika sovražna Pol-jakom v največji meri. Bunko v obraz pa pomenja obisk tudi zato, ker slave Poljaki letos 500letnico grunwaldske poljske zmage nad Nemci.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE V BOSNI.

Volivne imenike za bosenski deželni zbor so 11. t. m. razpoložili; reklama-cijska doba znaša 14 dni. — V nedeljo je imela mohamedanska samostalna stranka v Sarajevu velik shod, kjer se je končno uredil strankin program in so imenovali deželnozbornske kandida-te. Stranka namerava ustanoviti ban-ko za ureditev zemljiške posesti z enim milijonom ustanovne glavnice.

KRISTOFFY ZA SPLOŠNO VOLIVNO PRAVICO.

Budimpešta, 12. aprila. Bivši minister Kristoffy pridno agitira za splošno, enako in tajno volivno pravi-co, zoper katero dela zlasti sedanji Khuenov zaveznik grof Tisza. V Aradu je Kristoffy včeraj izjavil, da je sploš-na, tajna in enaka volivna pravica na Ogrskem postala državna potreba, ker bodo potem ponehali neplodoviti dr-žavnopravni boji in ker se bodo narod-nosti Mažarom približale.

ROPARSKI NAPAD NA DRŽAVNO BLAGAJNO. — SEDEMNAJST OSEB DELOMA UBITIH, DELOMA TEŽKO RANJENIH.

Tiflis. Iz 30 kavkaških roparjev obstoječa roparska četa je napadla državno blagajno v Kislijaru. Vojaška straža se je postavila hrabro v bran. Pet vojakov, blagajnik in računovodja so bili ubiti, en podčastnik je smrtno raejen, istotako je ranjenih tudi nekaj oseb iz občinstva, ki qe prihitelo voja-kom na pomoč. Skupno število žrtev znaša 17 oseb, deloma ubitih, deloma težko ranjenih.

ŠEST NADZORSTVENIH KOMISIJ ZA RUSKE VOJAŠKE INTENDANCE.

Peterburg, 12. aprila. Poroča se, da bo ruska vlada stalno uvedla nadzorovanje vojaških intendantnih oblasti. Imenovano bo šest nadzoroval-nih komisij, ki morajo vsako leto dva-krat revidirati vse intendantne uprave in o uspehih poročati vojnemu mini-stru.

ÖKERITSKE ŽRTVE.

Uradno so dognali, da je bilo v ökeritski nesreči 325 mrtvih in 99 ran-jencev. V bolnišnici je 81, doma pa 18 ranjencev. Sicer pa natančnega števila ranjencev oblasti ne morejo dognati,

ker skrivajo domačini ranjence pred oblastmi.

TOVARNAR — MORILEC.

Moguncija, 12. aprila. Tovar-nar Ewinger iz Nauheima, ki je že da-lje časa živel s svojim tvorniškim druž-nikom Kleinom v prepiru, je bil pred-včerajšnjem ustreljen. Osumljen je Klein, ki so ga aretovali in izročili so-dišču. Morilec je deloma že priznal de-janje.

MILIJONARJEVA HČI IN CIGANSKI GLAVAR.

London, 12. aprila. Kakor po-roča »Times«, je pobegnila milijonarje-va hči Habershamova iz Baltimore k ciganskemu glavarju Micheltu v St. Louis, kjer igra sedaj vlogo ciganske kraljice, ki protestuje proti lažem mo-derne družbe. Habershamova si služi denar s tem, da priobčuje v listih član-ke, v katerih opisuje svoje nomadsko življenje.

Ako Vaši mali hujšajo

dajte jim SCOTT-ovo emulzijo in z veseljem boste zapazili takojšnjo spreobrnitev k bolj-šemu ter poznejši krepki razvoj in novo življenje.

Že marsikateremu

majhnemu ljubljencu, glede ka-terega imajo stariši še malo upa-nja, je prinesla Scott-ova emulzija zaželjeno rešitev.

Scott-ova emulzija

je vzor-emulzija-vzorna glede či-stosti svojih sestavin, lahke pre-bave in posebne redilne moči.

Tudi poleti se jemlje z najboljim uspehom.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.

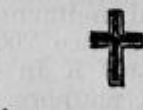
Dobi se v vseh lekarnah.

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja povodom nenadomestne izgube iskreno ljubljene, nepozabne soproge oziroma matere in sestre izrekamo tem potom vsem lju-blim sorodnikom, prijateljem in znan-cem najlepšo zahvalo.

Posebe se še zahvaljujemo preča-stiti duhovščini, dragim sostanovalcem, sl. ljublj. pogr. društvu j. žel. ter slav. »Prometni zvezi« za častno udeležbo pri pogrebu in dragi pokojnici izka-zano zadnjo čast.

Bog plačaj vsem!
Žalujoča rodbina Sluga.

Tužnim srcem naznanjamo vsem so-rodnikom, prijateljem in znancem pre-tresljivo vest, da je naš iskreno ljubljeni sin, brat, svak in stric, gospod

Josip Klemenc

danes ponoči ob 1. uri, po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajočce, v starosti 37 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika bo de v sredo dne 13. aprila ob 5. uri po-poldne iz hiše žalosti v Udmatu, Bo-horičeva ulica št. 29, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Petra.

Blagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Udmat, dne 12. aprila 1910.

Žalujoči ostali.

L. slov. pogrebni zavod, Ljubljana.

Ženitna ponudba.

Vdovec - veleposestnik v mestu na Sp. Štajerskem, si želi sezna-niti v svrhu ženitve z dekletom ali vdovo, staro 33—45 let, ki ima od 20.000 kron naprej pre-moženja in ima veselje s po-sestvom, z gostilno in sploh z gospodinstvom. Ponudbe pod »A. B.« poste restante, Ljub-ljana. 1043

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

TRZNE CENE.	
Cene veljajo za 50 kg.	
Budimpešta 12. aprila.	
Pšenica za april 1910	13.38
Pšenica za maj 1910.	13.16
Pšenica za okt. 1910	11.02
Rž za april 1910	8.54
Rž za maj 1910	8.45
Rž za okt. 1910	8.26
Oves za april 1910	6.94
Koruzza za maj 1910.	6.16
Efektiv: stalno.	

Meteorologično poročilo.						
Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm.						
Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pada-vina v 24 urah v mm
11	9. zveč.	735.5	5.1	sl. szah.	jasno	
12	7. zjutr.	735.4	0.4	sl. jzah.	"	0.0
	2. pop.	733.0	12.0	sr. jzah.	pol obl.	
Srednja včerašnja temp. 6.3°, norm. 8.9°.						

Posteljno vlago

odstrani zaježeno takoj! Slovita priznanja in pohvale. Zdravniško priporočeno. Starost in spol se morata n- znaniti. Knjižico pošlje zastoj: **Zavod „Sanitas“** Velburg P 347 Bavarsko.

Kupim vse terjatve

kakršnekoli vrste in dolžnikov, pod ugodnimi pogoji. - Ponudbe naj se pošljejo na upravo „Slovenca“ pod šifro „Kulantnosti“. 986 3—1

Da se prav dobro idoča 1029

pekarija

z popolno opravo do 1. julija 1910 v najem pri **Franču Božiček, v Spodnji Idriji.**

512

Sukneno in moderno blago za moške obleke

v največji izbiri priporoča po ugodni ceni

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5.

Obstoj trdke čez 40 let!

Išče se v najem dobro vpeljana trgovina z mešanim blagom

1008

v prometnem kraju na Gorenjskem; oprava in zaloga se prevzame in od-plača po dogovoru. — Ponudbe pod »Trgovina 1910« na Upravn. Slovenca.

Varstvena znamka.

Köhlerjeva cementna strešna opeka

644 16 1

s zarezo in brez zareze

je trpežnejša in cenejša kot vsaka druga opeka. — V zalogi jo ima v poljubnih množinah izdelovatelj

IVAN JELACIN, LJUBLJANA

Zahtevajte cenik!

Ravnótam vedno velika zaloga Portland-cementa.

Pomladansko poročilo.

Blago za ženske obleke v vseh barvah in cenah. Polsvilnato per-ilno blago in fini ceftre za bluze. Perilni kambrik v najlepših vzorcih in stalni barvi. Krasne svilene in polsvilene rute in šerpe.

Došlo v zelo veliki iz-biri zadnje novosti!

Postrežba znano dobra, cene vsled velikega podjetja in ugodnega nakupa zelo priporočljive.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ul. 5

Sedaj se tudi v prvem nad-stropju prodaja na drob-no, kjer sem uredil vzorno zalogo za moško in žensko blago. 513

Obstoj trdke čez 40 let.

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri **Josipu Maljavac**, pošta in po-staja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100—1

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne železnice v Beljaku prosi, da se mu dološlje 11 ška-telj tako izbornu učinku-jočih 3281

Salmijakovih pastil

(kašelj lajšajočih, slez razkrajajočih)

lekarja Piccoli v Ljub-ljani, c. in kr. dvornega založnika, papeževga dvornega založnika, Ena škatljica 20 vin., 11 ška-telj 2 kroni. Naročila po povzetju.